

Ainutlaatuinen kulttuurihanke tuo esiin vanhat 1950- ja 60-luvun väridiat kaikessa loistossaan.

TEKSTI **LILLI BERGHÄLL** KYNÄMIES
KUVAT **CLAIRE AHO** VALOKUVATAITEILIJÄ

Tommi Tuomi

Vanhojen väridiojen sävyt ovat vuosikymmenien saatossa muuttaneet voimakkaan magentaksi. Ennen värikorjailuja niistä poistetaan kuvankäsittelyllä roskat, naarmut ja sormenjäljet.

Kadonneet värit

Taidehallissa avautuu pian valokuvaaja Claire Ahon näyttely, johon kuvat on skannattu ja käsitelty Otavamedian Kuvaryhmän ja Suomen Kuvapalvelun yhteistyönä.

Kevätalven aikana Kuvaryhmän kuvapäällikkö **Jarmo Wright** on lukuisia kertoja pukeut käsiinsä valkoiset puuvillahansikkaat. Ne kädessä hän on ottanut kassakaapista esiin ruskeita rapisevia paperitaskuja, joiden sisällä on vanhoja, naarmuisia väridioja. Hansikkaat sopivat taikurille tai salapoliisille, ja sellaiseksi Jarmo onkin muuntautunut. Kun 1950-luvun dian sävyt ovat vuosikymmenien aikana muuttuneet kauttaaltaan voimakkaan magentaksi, vaatii aikamoista tutkimustyötä saada palautettua alkuperäinen värimaailma.

Jarmo on vastannut valokuvaaja Claire Ahon 1950- ja -60-luvun väridiojen skannauksesta ja värikorjailusta Taidehallissa avautuvaa näyttelyä varten. Otavamedia on näyttelyn pääsponsor. Mutta kuka oikein on Claire Aho, ja mistä yhteistyö on saanut alkunsa?

Ensin täytyy tutkia 85-vuotiaan valokuvaajan sukupuuta. Hänen isoisänsä oli kirjailija **Juhani Aho** ja isänsä

Heikki Aho, toinen Aho & Soldan -elokuvayhtiön perustajista. Claire Aho itse ryhtyi kehittämään värivalokuvauksen tekniikkaa 1950-luvulla. Hänestä tuli suomalaisen värivalokuvauksen uranuurtaja, joka kuvasi 50- ja 60-luvuilla mainos-, muoti- ja kansikuvia kymmeniin kotimaisiin aikakauslehtiin. Näistä kuvista kootaan myös Taidehallin näyttely.

Näyttelyhankkeen takana on Claire Ahon poika **Jussi Brofeldt**, jolle suvun kulttuurityön esilletuomisesta on tullut kokopäivätyö. Lähestyminen Otava-konsernia sponsoroinnin toivossa tuntui luontevalta.

”Yhteistyöllä Otava-konsernin kanssa on yli satavuotinen tausta – olihan Juhani Aho Otavan hallituksessa ja kirjailijana Otavalla, Jussi Brofeldt kertoo.

Hän puhuu lämpimästi myös vanhasta perheystävästään **Heikki A. Reenpäästä**.

”Arvostan häntä suuresti tärkeänä kulttuurihenkilönä ja neuvonantajana. Sympaattinen ja läheinen yhteys

Heikki A. Reenpään on ollut minulle tärkeää tässä projektissa. Hän on Otava minulle.”

Tuhansien kuvien joukosta

Parhaan laadun varmistamiseksi suurin osa dioista on skannattu Suomen Kuvapalvelussa rumpuskannerilla. Kuvapalvelun väki on ollut apuna urakassa. Siitä Jarmon työ on vasta alkanut: ennen varsinaista värikorjailua kuvista on pitänyt poistaa tuhansia ja taas tuhansia naarmuja, sormenjälkiä ja roskia.

”Kuvista täytyy yrittää lukea, mikä on alun perin ollut valkoista, mustaa tai keskiharmaata, ja sitä kautta jäljittää muuta värimaailmaa”, Jarmo selvittää.

”Muut Kuvaryhmän kuvaajat ovat onneksi olleet apuna erikoiskikkoineen.”

Ne 150 kuvaa, joita Jarmo ja kollegat ovat talven aikana työstäneet, ovat pieni otos valtavasta massasta – yli 10 000 kuvasta. Jussi Brofeldt on käynyt äitinsä elämäntyötä läpi pääosin yhdessä näyttelyn pääkuraattorin, Aalto-yliopiston taideteollisen korkeakoulun professori **Merja Salon** sekä Taidehallin johtaja **Taru Tappolan** kanssa. Materiaalin valinta kesti yli kuukauden.

Luonnollisesti myös Tukholmassa asuva valokuvaaja itse on saanut sanoa sanansa.

”Olemme puhuneet äidin kanssa päivittäin puhelimesa, hän tietää joka käänteen. En tee mitään, ellei äiti ole samaa mieltä! Brofeldt vakuuttaa.

Taidehallin näyttely on vain osa Brofeldtin laajempaa

hanketta, joka on käynnistynyt jo viitisen vuotta sitten. Pitkäänkeinen työ huipentuu tänä vuonna, kun Juhani Ahon syntymästä tulee 150 vuotta. Aho & Soldan -yhtiön valokuvia tulee esille toukokuussa Ateneumiin ja kesäkuussa Helsingin Kaupungintalon Virka-galleriaan. Syyskuussa YLE Teemalla nähdään *Suuri linja*, **Peter von Baghin** ohjaama elokuva kolmen sukupolven taiteilijoiden elämästä.

Pastellisävyjä vai realismia?

Palataan taas Pasilaan, Jarmon työhuoneeseen. Projekti on ollut työläs mutta mielenkiintoinen. Nykytekniikalla kuvat saadaan näyttelyyn ensimmäistä kertaa kaikessa loistossaan.

”Kiinnostava kysymys on, miltä 1950-luvun kuvan pitäisi näyttää – mielikuviamme 50-luvulta pastellisävyineen ja kirkkaine technicolor-väreineen vai siltä, miltä asiat todellisuudessa näyttivät, Jarmo pohtii.

Valintojen kautta alun perin muotipainotteisemmaksi suunniteltuun näyttelyyn tuli myös paljon mainoskuvia, joita ei yleensä taidenäyttelyssä nähdä: Fazerin makeisia, Figuran alusasuja, Marimekkoa, Pauligia, Hartwallia... 50-luvun mainoskuvien runsaudessa näkyy sotien jälkeinen optimismi parhaimmillaan.

Nykyvalokuvaaja kuvat muistuttavat siitä, miten työstästä kuvaaminen oli entisaikaan: materiaalit ja kehittäminen olivat kalliita, ja kuvausasetelmien piti olla heti loppuun asti valmiita, sillä jälkikäteen niitä ei voinut enää korjata. ✕

➔ **TYYLIN AIKA**
– **CLAIRE AHO**
Taidehallissa
29.4.–7.8.2011

➔ Taidehalli on näyttelyn ajan Otavamedian käytössä tapahtumien järjestämiseen lukijoille ja yhteistyökumppaneille.